

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
โจทย์วิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	12
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	12
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	15
หลักพุทธธรรม	18
แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	20
สุขภาวะชุมชน	20
การพัฒนาท้องถิ่น	42
การจัดการความรู้	55
นวัตกรรมและเครือข่ายทางสังคม	72

หัวเรื่อง

หน้า

ภูมิปัญญาท้องถิ่น	80
วิธีวิจัยแบบผสมวิธี	88
วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น	89
บริบทของชุมชนบ้านแม่ใหญ่	91
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95
งานวิจัยในประเทศ	95
งานวิจัยต่างประเทศ	98
กรอบแนวคิดในการวิจัย	99
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
ขอบเขตการวิจัย	101
กลุ่มเป้าหมาย	101
ระเบียบวิธีวิจัย	102
วิธีดำเนินการวิจัย	103
ขั้นตอนการวิจัย	103
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	105
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	105
การวิเคราะห์ข้อมูล	108
สถิติที่ใช้	109
แผนการดำเนินการวิจัย	110
บทที่ 4 ผลการวิจัย	116
1 ปรัชญาการณ้เบญจสุภาวะชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	116
2 การจัดการชุดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่	133
3 รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	144

4 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่	161
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	171
สรุปผล	171
อภิปรายผล	173
ข้อเสนอแนะ	176
บรรณานุกรม	178
ภาคผนวก	184
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	185
ภาคผนวก ข ภาพการดำเนินงาน	191
ประวัติผู้วิจัย	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ลักษณะสภาพชุมชนที่อ่อนแอและสภาพชุมชนที่เข้มแข็ง 48
2	แผนการดำเนินงานวิจัย 110
3	ปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาวะของคนในชุมชน 131
4	สรุปภาพรวมของปัญหา สาเหตุที่ส่งผลต่อสุขภาวะชุมชน 134
5	ปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถถ่ายทอดความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสุขภาวะ ของคนในชุมชนแม่่นใหญ่ 136
6	ชุดความรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับการพัฒนาเบญจสุภาวะของคนในชุมชน บ้านแม่่นใหญ่ 139
7	สรุปผลกิจกรรมพาลง เชื่อมคน เชื่อมวิถี ที่ส่งผลต่อเบญจสุภาวะชุมชน 147
8	สรุปผลกิจกรรมสืบสานลอยกระทงส่งความสุข ที่ส่งผลต่อเบญจสุภาวะชุมชน 151
9	สรุปผลกิจกรรมลงแขกดำนา เกี่ยวข้าว ที่ส่งผลต่อเบญจสุภาวะชุมชน 154
10	สรุปผลกิจกรรมสมุนไพรมีพื้นบ้าน ที่ส่งผลต่อเบญจสุภาวะชุมชน 156
11	สรุปผลกิจกรรมคืนควายสู่ชุมชน ที่ส่งผลต่อเบญจสุภาวะชุมชน 159
12	แบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมพัฒนาสุขภาวะชุมชน 162
13	ความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่อการพัฒนาสุขภาวะชุมชน 167
14	ลำดับความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่อการพัฒนาสุขภาวะชุมชน 169

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

1	วงจรถูรภาคของการจัดการความรู้	61
2	วงจรการเรียนรู้ร่วมกัน	69
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	100
4	ขั้นตอนการจัดการความรู้ 4 ลักษณะ	140
5	รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน	160

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 142
2	ลานพระพุทธรูปศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 142
3	ที่พักอาศัย สระน้ำศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 142
4	สระน้ำ แปลงผักศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 143
5	นาข้าวศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 143
6	อาคารอเนกประสงค์ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม 143

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 วิธีชีวิตของคนในชุมชนในเรื่องการรับประทานอาหาร	192
2 คนในชุมชนต้องพึ่งยาฆ่าแมลงในการทำนาปรัง	192
3 แรงงานใหม่ในชุมชนที่ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยน	193
4 สิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านไม่ได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหา	193
5 การสนทนากลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น	194
6 การสนทนากลุ่ม ของกลุ่มเป้าหมาย	194
7 นำงานวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ผศ.ดร.บัญญัติ แก้วส่อง)	195
8 เปิดเวทีเสวนากลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	195
9 พาแลงของแต่ละชุมชนที่นำมาร่วมกิจกรรมกินพาแลง เชื่อมคน เชื่อมวิถี	196
10 การร่วมกิจกรรมพาแลงของคนหลายวัยทั้งในชุมชนและเครือข่าย	196
11 คนในชุมชน(แม่-ลูก) มาร่วมกิจกรรมลอยกระทงส่งความสุข	197
12 กิจกรรมลอยกระทงส่งความสุขที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	197
13 การละเล่นแม่ไม้มวยไทยร่วมในกิจกรรมที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	198
14 ลงแขกถอนกล้าในกิจกรรมลงแขกดำนาเกี่ยวข้าว	198
15 ลงแขกดำนาในกิจกรรมลงแขกดำนาเกี่ยวข้าวที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	199
16 ลงแขกเกี่ยวข้าวในกิจกรรมลงแขกดำนาเกี่ยวข้าวที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	199
17 ลงแขกนวดข้าวในกิจกรรมลงแขกดำนาเกี่ยวข้าวที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	200
18 ชุดยาสมุนไพร ใช้บำรุงร่างกาย ของหมอยาเคน บ้านเม่นใหญ่	200
19 ยาสมุนไพรที่นำมาใช้ในศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	201
20 ภูมิปัญญาท้องถิ่น จะนำยาสมุนไพรที่กำลังจะสูญพันธุ์มาอนุรักษ์ ที่ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม	201
21 หมอยาสมุนไพรจะนำยามาจากป่าโลกหนองแสง	202
22 หมอสูตรขวัญควายในกิจกรรมคืนควาย คืนวิถีชุมชน	202
23 ดร.ลลิต दनอมสิงห์ เป็นประธานมอบควายในกิจกรรมคืนควาย คืนวิถีชุมชน	203
24 วิถีคน กับวิถีควาย เริ่มกลับมาอีกครั้งจากกิจกรรมคืนควาย คืนวิถีชุมชน	203

25	ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เยี่ยมชมกิจกรรมพัฒนาสุขภาวะในศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม ...	204
26	ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เยี่ยมชมกิจกรรมพัฒนาสุขภาวะในศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม และให้คำแนะนำการดำเนินงาน	204

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY